

ŽEMAIČIŲ NAUMIESČIO MOKYKLOS-DARŽELIO
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROJI DALIS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje-darželyje tvarkos aprašo (toliau - aprašas) paskirtis – padėti mokykloje-darželyje (toliau – mokykla) užtikrinti sveiką, saugią aplinką, užkertančią kelią patyčioms, smurtui ir prievartai.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

3. Aprašas yra dokumentas, papildantis mokyklos-darželio vidaus tvarkos taisykles, kuris reglamentuoja kiekvieno mokyklos-darželio bendruomenės nario ar grupės atsakomybes ir veiksmus, užtikrinant saugias ugdymo(si) sąlygas mokiniams, jų tėvams (globėjams), darbuotojams.

II SKYRIUS
VEIKLOS PRINCIPAI

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias, smurto atvejus būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, smurto atvejus turi reaguoti ir stabdyti juos;

4.3. veiksmų turi būti imamasi nedelsiant;

4.3.1. atvejis - išaiškintas;

4.3.2. suteikta pagalba nukentėjusiam;

4.3.3. matę vaikai mokomi, kaip derėtų elgtis tokiose situacijose;

4.3.4. smurtautojui paskirta adekvati nusikaltimui bausmė, suteikta pagalba;

4.3.5. įvertintos aplinkybės, kodėl kilo atvejis;

4.3.6. išaiškinta suaugusiems kaip elgtis su vaikais, patyrusiais smurtą;

4.3.7. vykdomas stebėjimas.

4.4. visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu, ją įgyvendinančiais dokumentais.

III SKYRIUS
VEIKSMAI KONKREČIU PATYČIŲ IR/AR SMURTO ATVEJU

5. Patyčių, smurto prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi mokyklos-darželio direktorius, Vaiko gerovės komisija, grupių auklėtojai, klasių mokytojai, o ją vykdo visi mokyklos-darželio bendruomenės nariai.

6. Grupės auklėtojas, klasės mokytojas:

6.1. įvykus bet kuriai smurto formai prieš bet kurią ugdytinį, nedelsdamas nutraukia smurtą, išsiaiškina situaciją ir registruoja įvykį pagal nustatytą formą (1 priedas);

6.2. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei poreikiui, nedelsdamas kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis ar institucijas (policija, greitoji pagalba), tėvus, (globėjus) ar kitus mokyklos-darželio darbuotojus;

6.3. tą pačią dieną:

6.3.1. organizuoja individualius pokalbius su smurtą patyrusiu mokiniu, smurtavusiu mokiniu, jei yra, su smurto stebėtojais;

6.3.2. informuoja nukentėjusio vaiko ir skriaudėjo tėvus (globėjus);

6.3.3. dirba su likusia klasės dalimi (stebėtojais, pritariančiais ir nepritariančiais mokiniais);

6.3.4. numato veiksmų planą smurtą patyrusiam, smurtavusiam, smurtą stebėjusiems mokiniams;

6.3.5. konsultuojasi su VGK, kitais pagalbos vaikui specialistais;

6.3.6. vykdo tolesnę smurto situacijos stebėseną;

6.9. esant sudėtingesniai smurto atvejui, nedelsdamas informuoja mokyklos-darželio direktorių, kreipiasi į Vaiko gerovės komisiją, perduoda jiems surinktą informaciją apie įvykusį smurtą bei taikytas intervencijos priemones;

6.10. įtardamas apie mokinio patiriamą smurtą šeimoje (fizinis, emocinis smurtas, nepriežiūra) ar gavęs informaciją apie patirtą smurtą, informuoja mokyklos-darželio socialinį pedagogą ir Vaiko gerovės komisiją.

7. Socialinis pedagogas:

7.1. individualiai dirba su nukentėjusiu ir su skriaudėju;

7.2. suteikia metodinę pagalbą nuskriausto mokinio ir skriaudėjo tėvams (globėjams);

7.3. dirba su kitais stebėtojais, pritariančiais ir nepritariančiais klasės mokinių tėvais (globėjais).

7.4. surenka informaciją apie patyčias, smurto atvejus (dažnumą, vietą, patyčių dalyvius ir kt.);

7.5. atlieka nuolatinę patyčių, smurto atvejų stebėseną;

7.6. registruoja smurto ir patyčių atvejus Patyčių, smurto atvejų registracijos žurnalo protokole (1 priedas);

7.7. renka duomenis, kurie sisteminami ir saugomi mokinio asmens byloje, kol jis lanko mokyklą tam, kad kartojančios patyčioms ir/ar smurtui būtų žinoma, kada, kokios prevencinės priemonės ir metodai buvo sėkmingai/nesėkmingai taikomi;

7.8. analizuoja atvejus prevencijos ir intervencijos priemonių planavimui;

7.9. informuoja Vaiko gerovės komisiją (toliau – VGK).

8. VGK pirmininkas:

8.1. organizuoja posėdį ir įvertina esamą ir turimą informaciją;

8.2. numato pagalbos (psichologinės, socialinės, pedagoginės, teisinės) smurtą patyrusiam mokiniui, smurtavusiam mokiniui, smurtą stebėjusiems mokiniams organizavimą ir sudaro veiksmų planą;

8.3. su veiksmų planu supažindina smurtą patyrusį mokinį, smurtavusį mokinį, smurtą stebėjusius mokinius, visų smurto atvejyje dalyvavusių mokinių tėvus (globėjus), informuoja smurtavusį mokinį ir jo tėvus (globėjus) apie nevykdymo pasekmes;

8.4. esant poreikiui, koreguoja sudarytą veiksmų planą;

8.5. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui;

8.6. informuoja mokyklos-darželio direktorių apie esamą situaciją.

9. Mokyklos-darželio direktorius:

9.1. įvertina turimą informaciją;

9.2. informuoja suinteresuotas institucijas apie įvykusį smurto atvejį;

9.3. bendradarbiauja su mokinių tėvais (globėjais), vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis dėl įvykusio smurto atvejo.

10. Mokinių tėvai (globėjai):

10.1. nedelsiant gauna informaciją iš klasės mokytojo apie įvykusį smurto atvejį;

10.2. gavę informaciją apie smurtą, atvyksta į mokyklą ir dalyvauja aiškinantis smurto atvejus (pokalbiai su mokytoju, specialistais arba VGK posėdžiai);

10.3. gauna mokyklos-darželio pagalbos specialisto (socialinio pedagogo) metodinę pagalbą.

IV SKYRIUS

STEBĖSENA, PREVENCIJA, INTERVENCIJA IR ATSAKOMYBĖ

11. Patyčių, smurto stebėseną, prevenciją ir saugios aplinkos mokykloje kūrimą apima visą mokyklos-darželio veiklą ir valdymą, socialinių bei emocinių mokinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus mokyklos mikroklimate kūrimą, pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų) įsitraukimą.

12. Mokyklos-darželio veikla ir valdymas.

12.1. **Direktorius** atsako už smurto prevencijos įgyvendinimą mokykloje-darželyje, saugios, sveikos, užkertančios kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinkos kūrimą, skatina mokyklos bendruomenę imtis atsakingų veiksmų.

12.2. **Vaiko gerovės komisija** rūpinasi saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu, organizuoja ir koordinuoja pagalbą mokiniui patyčių ir smurto atveju.

12.3. **Socialinis pedagogas:**

12.3.1. šalina priežastis, dėl kurių mokiniai negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti;

12.3.2. padeda mokiniui adaptuotis mokykloje-darželyje;

12.3.3. teikia mokiniui reikalingas socialines, pedagogines paslaugas;

12.3.4. individualiai dirba su mokiniu (parama krizių metu, socialinių ir pedagoginių mokinio problemų sprendimas);

12.3.5. dirba su grupe (socialinių ir gyvenimo įgūdžių ugdymas; ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimas; palaikymo ar savipagalbos grupių organizavimas ir kt.);

12.3.6. dirba su mokinio šeima (pagalba, sprendžiant problemas, trukdančias vaiko ugdymosi procesui, tėvų (globėjų) ir mokyklos bendradarbiavimo stiprinimas ir kt.);

12.3.7. dirba su mokyklos-darželio bendruomene (saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas; savivaldos aktyvinimas, darbas su mokytojais, mokyklos-darželio administracija);

12.3.8. dirba su vietos bendruomene (ryšių tarp vietos bendruomenės ir mokyklos-darželio palaikymas; savanorių ir bendruomenės įtraukimas į informacinės, psichologinės, specialiosios pedagoginės ir specialiosios pagalbos teikimą);

12.3.9. dirba su socialiniais partneriais (Vaiko teisių apsaugos tarnyba, Švietimo pagalbos tarnyba ir kt.);

12.3.10. konsultuoja mokyklos-darželio bendruomenę.

12.4. **Mokytojas.**

12.4.1. užtikrina ugdomų mokinių saugumą viso ugdymo proceso metu;

12.4.2. užkerta kelią patyčioms, smurtui ir žalingiems įpročiams;

12.4.3. rūpinasi pagalbos teikimu mokiniams bei jo šeimos nariams;

12.4.4. nuolat informuoja tėvus (globėjus) apie jų vaikų elgesį, ugdymo(si) pasiekimus;

12.4.5. kurią saugią ir sveiką klasės bendruomenės aplinką;

12.4.6. informuoja apie patyčias, smurtą, žalingiems mokinių įpročius socialinį pedagoga, Vaiko gerovės komisiją.

12.5. **Tėvai (globėjai).**

12.5.1. bendrauja ir bendradarbiauja su mokytoju, mokyklos-darželio bendruomene;

12.5.2. dalyvauja savo vaiko klasės, grupės, mokyklos-darželio veikloje;

- 12.5.3. kartu su mokytoju aptaria vaiko problemas ir padeda jas spręsti;
- 12.5.4. teikia pasiūlymus dėl saugesnės klasės, mokyklos aplinkos kūrimo.

12.5. Mokiniai.

- 12.5.1. dalyvauja saugios mokyklos kūrimo veikloje;
- 12.5.2. mažina patyčių apraiškas;
- 12.5.3. sprendžia kartu su klasės bendruomene konkrečius smurtinius atvejus.

13. Mokykloje-darželyje susitarta kaip puoselėjamos pozityvios vertybės, bendruomeniškumas, koks yra tinkamas elgesys ir veikla, parengtos rekomendacijos:

13.1. Mokinių elgesio taisyklėse aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus, tiek neleistinas mokinių elgesys. (Vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos direktoriaus 2017 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. (1.3)V1-15).

13.2. Darbuotojų pareigybių aprašymuose bei šiame apraše numatyta atsakomybė už emociškai saugios ugdymosi aplinkos mokykloje-darželyje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias (Pareigybių aprašymai).

13.3. Patyčių ir smurto samprata (2 priedas).

13.4. Rekomendacijos klasių mokytojams. Kaip paskatinti mokinius reaguoti į patyčias ir smurtą? (3 priedas).

13.5. Rekomendacijos mokinių tėvams (globėjams). Patyčių ir smurto prevencija (4 priedas).

13.6. Rekomendacijos mokiniams. Kaip reaguoti į patyčias? (5 priedas).

14. Mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas mokykloje-darželyje vykdomas:

14.1. integruojant į mokomųjų dalykų ugdymo turinį;

14.2. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas;

14.3. įgyvendinant prevencinę intervencinę „Antro žingsnio“ programą, ;

14.4. organizuojant akcijas „Veiksmo savaitė BE PATYČIŲ“, „Gegužė - mėnuo be smurto“, Tolerancijos savaitė.

15. Patyčių, smurto, žalingų įpročių stebėseną, prevenciją ir saugios aplinkos mokykloje-darželyje kūrimas vykdomas:

15.1. Vaiko gerovės komisija kartu su veiklos kokybės įsivertinimo darbo grupe:

15.1.1. renka informaciją apie mokyklos-darželio ugdymosi aplinkos saugumą, bendruomenės narių tarpusavio santykius, identifikuoja problemas;

15.1.2. į identifikuojamų problemų sprendimą įtraukia visus mokyklos bendruomenės narius;

15.1.3. numato tinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimą, prevencijos programų vykdymą;

15.1.4. vykdo numatytas prevencijos ir intervencijos priemones, analizuoja jų efektyvumą;

15.1.5. į vykdomą smurto prevenciją ir saugios aplinkos mokykloje-darželyje kūrimą įtraukia mokinius ir jų tėvus (globėjus), skatina jų aktyvumą, vykdo konsultavimą ir informavimą.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Mokykla vadovaujasi mokyklos-darželio veiklos planavimo dokumentais (Strateginiu planu, Metiniu veiklos planu, Ugdymo planu), Vidaus tvarkos taisyklėmis, Mokinio elgesio taisyklėmis.

17. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

Žemaičių Naumiesčio mokyklos-darželio
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo mokykloje-darželyje tvarkos aprašo
1 priedas

PATYČIŲ, SMURTO ATVEJO

REGISTRACIJOS ŽURNALO PROTOKOLAS NR. _____

Data: _____ Laikas: _____

Ugdytiniai, kurie dalyvavo:

Vardas, pavardė: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas, pavardė: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas, pavardė: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Patyčių, smurto pobūdis (pažymėkite visus patyčių/ smurto tipus, kurie tinka šiai situacijai):

<ul style="list-style-type: none"> ○ Apipylimas vandeniu ar kitais skysčiais. ○ Apkalbinėjimas už akių, siekiant pažeminti. ○ Atsisakymas vykdyti pedagogų nurodymus, susijusius su ugdymu(si). ○ Daiktų mėtymas į kitą žmogų. ○ Daiktų naikinimas. ○ Daiktų, pinigų atėmimas, vogimas. ○ Daiktų/kūno teplojimas tušinuku, rašalu, flomasteriais ar kitais daiktais. ○ Demonstratyvus siekimas pakenkti kitam žmogui. ○ Drabužių plėšymas. ○ Draskymas(is) nagais. ○ Dūrimas peiliu, tušinuku ar kitu daiktu. ○ Gąsdinimas. ○ Grasinimas susidoroti. ○ Ignoravimas dėl lyties, amžiaus, išvaizdos, gebėjimų. ○ Išsijuokimas, siekiant pažeminti. ○ Įžeidus pravardžiavimas. ○ Įžeidžių žinučių rašymas mobiliuoju telefonu ar el. paštu. ○ Judėjimo laisvės apribojimas, siekiant asmeninės naudos. ○ Kandžiojimas. ○ Kojos pakišimas. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kumščiavimas. ○ Kūno dalių lietimas prieš kito žmogaus valią. ○ Melavimas. Spaudimas kito meluoti. ○ Mušimas per veidą, rankas, kojas, pilvą, nugarą, užpakalį. ○ Necenzūrinės kalbos vartojimas. ○ Neleidimas persirengti. ○ Nusikaltimo planavimas. ○ Nusikaltimo slėpimas. ○ Pargriovimas. ○ Pastūmimas. ○ Peilių, lazdu, kitų šaltųjų ginklų nešiojimas ar panaudojimas. ○ Petardų, kitų sprogstamų medžiagų nešiojimas ar panaudojimas. ○ Piktybinis dominavimas, priimant sprendimus. ○ Plaukų pešiojimas. ○ Prievartiniai veiksmai, kurie yra naudingi tik smurtautojui. ○ Prievartos naudojimas, vertimas rinktis, su kuo bendrauti ar nebendrauti. ○ Privačios informacijos atskleidimas, siekiant pažeminti. ○ Privertimas bėgti iš pamokų. ○ Privertimas skolinti. ○ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Rankos užlaužimas. ○ Rėkavimas pamokos ar pertraukos metu. ○ Riksmi kieme, sukeltiems nemalonius jausmus. ○ Seksualinis priekabiavimas žodžiais, raštu ar veiksmais. ○ Skausmo sukėlimas. ○ Skolos „auginimas“. ○ Smaugimas. ○ Smurtinių bausmių taikymas. ○ Smurtinių veiksnių neatskleidimas suaugusiems. ○ Spyrimas ar spardymas. ○ Spjaudymas. ○ Sprigtai, skausmingi odos trynimai. ○ Stumdymas. ○ Šmeižtas. ○ Tampymas už plaukų. ○ Tempimas kito žmogaus prieš jo valią. ○ Tyčinis kito žmogaus įskaudinimas. ○ Vaikų iki 14 m. seksualinio neliečiamumo pažeidimas. ○ Vengimas spręsti smurto atvejus. ○ Vidaus tvarkos taisyklių pažeidimas. ○ Viešas išsijuokimas iš kito asmens. ○ Žnaibymas.
--	--	---

Kita (įrašykite): _____

Žemaičių Naumiesčio mokyklos-darželio
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo mokykloje-darželyje tvarkos aprašo
2 priedas

PATYČIŲ IR SMURTO SAMPRATA

1. Svarbiausios patyčių savybės. Patyčios apima tyčinius veiksmus. Šis elgesys yra pasikartojantis. Patyčių situacijoje yra psichologinė ir/ar fizinė jėgos persvara.

2. Patyčių rūšys:

2.1. *tiesioginės patyčios* – kai vaikas yra atvirai puolamas, skaudinamas, užgauliojamas žodžiu ar raštu: pvz., vaikas yra stumdomas, pravardžiuojamas, jam grasinama ir pan.;

2.2. *netiesioginės patyčios* - elgesys, kai vaikas skaudinamas, nenaudojant tiesioginės agresijos: vaikas atstumiamas, ignoruojamas, su juo nebendraujama, kurstoma neapykanta ir pan.

2.3. *sudėtinės* – tai tokios elgesio formos, kurios apima žodinius ir fizinius veiksmus (pvz., reketas, vertimas daryti tai, ko vaikas nenori).

3. Patyčių formos:

3.1. Pravardžiavimas, užgauliojimas, erzinimas.

3.2. Gąsdinimas. Grasinimai / mėginimas įbauginti.

3.3. Pašaipios replikos apie žmogaus kūną, religiją, tautybę, negalią, išvaizdą.

3.4. Skaudinančių žinučių siuntinėjimas mobiliaisiais telefonais, elektroniniu paštu.

3.5. Gandų skleidimas. Apkalbinėjimas, šmeižtas.

3.6. Užgaulūs komentarai arba ženklai ir gestai su seksualine potekste.

3.7. Daiktų, kurie priklauso kitam mokiniui, atėmimas.

4. Smurtas - sąmoningas jėgos taikymas, siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį, tai atviras ir sąmoningas fiziškai agresyvus elgesys kito žmogaus atžvilgiu.

5. Smurto rūšys:

5.1. *fizinis smurtas* - tai faktinę ar potencialią fizinę žalą sukeltantys veiksmai, sąveikos tų asmenų, kurie yra atsakingi už vaiką, turi jo pasitikėjimą ar santykinę valdžią ir kontrolę;

5.2. *seksualinis smurtas* - tai vaikų ir paauglių įtraukimas į seksualinę veiklą, kuriai jie nėra pakankamai subrendę, kurią nepilnai suvokia, į kurią nesugeba tinkamai reaguoti, kuri pažeidžia socialinius tabu ir, kuria tvirkintojas siekia patenkinti savo seksualinius poreikius ar gauti su šia sritimi susijusį pelną;

5.3. *emocinis smurtas* - tai judėjimo laisvę apribojantys veiksmai, nuvertinimo, menkinimo, žeminimo, šmeižto, grasinimo, gąsdinimo, atskyrimo, kvailinimo ar kitokie ne fizinio kontakto priešiški elgsenos modeliai, sukeltantys ar sudarantys sąlygas sukelti žalą vaiko fizinei, emocinei, psichinei, dvasinei, moralinei ar socialinei sveikatai ir vystymuisi. Šie veiksmai yra sąmoningai atliekami asmens, turinčio tiesioginę valdžią, galią vaiko atžvilgiu ar vaiko pasitikėjimą;

5.4. *nepriežiūra* - vaiko tėvo (globėjo) nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

6. Smurto apibūdinimas:

1. Apipyylimas vandenių ar kitais skysčiais.	21. Kumščiajimas.	40. Rankos užlaužimas.
2. Apkalbinėjimas už akių, siekiant pažeminti.	22. Kūno dalių lietimasis prieš kito žmogaus valią.	41. Rėkavimas pamokos ar pertraukos metu.
3. Atsisakymas vykdyti pedagogų nurodymus, susijusius su ugdymu(si).	23. Melavimas. Spaudimas kito meluoti.	42. Riksmas kieme, sukeltiant kitiems nemalonius jausmus.
4. Daiktų mėtymas į kitą žmogų.	24. Mušimas per veidą, rankas, kojas, pilvą, nugarą, užpakalį.	43. Seksualinis priekabiavimas žodžiais, raštu ar veiksmais.
5. Daiktų naikinimas.	25. Necenzūrinės kalbos vartojimas.	44. Skausmo sukėlimas.
6. Daiktų, pinigų atėmimas, vogimas.	26. Neleidimas persirengti.	45. Skolos „auginimas“.

<p>7. Daiktų/kūno tepiojimas tušinuku, rašalu, flomasteriais ar kitais daiktais.</p> <p>8. Demonstratyvus siekimas pakenkti kitam žmogui.</p> <p>9. Drabužių plėšymas.</p> <p>10. Draskymas(is) nagais.</p> <p>11. Dūrimas peiliu, tušinuku ar kitu daiktu.</p> <p>12. Gąsdinimas.</p> <p>13. Grasinimas susidoroti.</p> <p>14. Ignoravimas dėl lyties, amžiaus, išvaizdos, gebėjimų.</p> <p>15. Išsijuokimas, siekiant pažeminti.</p> <p>16. Įžeidus pravardžiavimas.</p> <p>17. Įžeidžių žinučių rašymas mobiliuoju telefonu ar el. paštu.</p> <p>18. Judėjimo laisvės apribojimas, siekiant asmeninės naudos.</p> <p>19. Kandžiojimas.</p> <p>20. Kojos pakišimas.</p>	<p>27. Nusikaltimo planavimas.</p> <p>28. Nusikaltimo slėpimas.</p> <p>29. Pargriovimas.</p> <p>30. Pastūmimas.</p> <p>31. Peilių, lazdų, kitų šaltųjų ginklų nešiojimas ar panaudojimas.</p> <p>32. Petardų, kitų sprogstamų medžiagų nešiojimas ar panaudojimas.</p> <p>33. Piktybinis dominavimas, priimant sprendimus.</p> <p>34. Plaukų pešiojimas.</p> <p>35. Prievartiniai veiksmai, kurie yra naudingi tik smurtautojui.</p> <p>36. Prievartos naudojimas, vertimas rinktis, su kuo bendrauti ar nebendrauti.</p> <p>37. Privačios informacijos atskleidimas, siekiant pažeminti.</p> <p>38. Privertimas bėgti iš pamokų.</p> <p>39. Privertimas skolinti.</p>	<p>46. Smaugimas.</p> <p>47. Smurtinių bausmių taikymas.</p> <p>48. Smurtinių veikslių neatskleidimas suaugusiems.</p> <p>49. Spyrimas ar spardymas.</p> <p>50. Spjaudymas.</p> <p>51. Sprigtai, skausmingi odos trynimai.</p> <p>52. Stumdymas.</p> <p>53. Šmeižtas.</p> <p>54. Tampymas už plaukų.</p> <p>55. Tempimas kito žmogaus prieš jo valią.</p> <p>56. Tyčinis kito žmogaus įskaudinimas.</p> <p>57. Vaikų iki 14 m. seksualinio neliečiamumo pažeidimas.</p> <p>58. Vengimas spręsti smurto atvejus.</p> <p>59. Vidaus tvarkos taisyklių pažeidimas.</p> <p>60. Viešas išsijuokimas iš kito asmens.</p> <p>61. Žnaibymas.</p>
---	--	--

REKOMENDACIJOS KLASIŲ MOKYTOJAMS

KAIP PASKATINTI MOKINIUS REAGUOTI Į PATYČIAS IR SMURTĄ?

1. Kuriant draugišką klasės mikroklimatą, mokytojas formuoja nuostatą: „Kiekvienas atsakingas už tai, kas vyksta“.
 2. Mokiniai įsipareigoja reaguoti į patyčias.
 3. Mokiniai savo įsipareigojimus tvirtina iki kiekvienų mokslo metų rugsėjo 10 d. pasirašydami, kad susipažino su Mokinio elgesio taisyklėmis.
 4. Kiekvienoje klasėje mokytojas kartu su mokiniais sukuria savo klasės mokinių reagavimo į patyčias taisykles.
 5. Mokytojas reguliariai primena mokiniams, kaip jie gali reaguoti į patyčias:
 - 5.1. ignoruodami priekabautoją;
 - 5.2. praeidami pro šalį ir pasakydami: „Tai yra patyčios!“;
 - 5.3. informuodami suaugusįjį.
 6. Nuolat pabrėžiama, kaip svarbu nesudaryti „televizoriaus“ principo: „Stoviu, stebiu, kas vyksta ir nieko nedarau“.
 7. Mokytojas, naudodamas aktyvius metodus, atskirai dirba su tiksline mokinių grupe – stebėtojais, t.y. pastiprina tuos mokinius, kurie palaiko skriaudžiamą mokinį, bet nieko nedaro, paskatina juos reaguoti, pagiria.
 8. Elektroniniame dienyne mokytojas rašo laiškus mokinių tėvams apie tai, kaip svarbu vaiko mokymui (si) gera savijauta, emocinė būklė mokykloje-darželyje, atkreipiant dėmesį į patyčių problemą, paraginant vaikus ir tėvus apie tai kalbėtis kartu. Paprašo, kad tėvai, žinodami apie vykstančias patyčias mokykloje-darželyje ar klasėje, informaciją gavę iš savo vaikų, nebūtų abejingi, ir tuoj pat informuotų klasės mokytoją.
 9. Mokytoja kartu su mokiniais stebi situaciją mokykloje-darželyje, klasėje, reguliariai aptaria stebėjimo rezultatus.
-

Žemaičių Naumiesčio mokyklos-darželio
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo mokykloje-darželyje tvarkos aprašo
4 priedas

REKOMENDACIJOS MOKINIŲ TĖVAMS (GLOBĖJAMS)

PATYČIŲ IR SMURTO PREVENCIJA

1. Aptarkite individualiai su vaiku mokyklos vidaus tvarkos taisykles. Skirkite tokiam pokalbiui laiko ne tik tada, kai jis prasižengia.
 2. Paaiškinkite, kodėl manote, kad mokyklos-darželio mokinio taisyklės yra teisingos.
 3. Suformuokite elgesio taisykles namuose.
 4. Pakalbėkite su savo vaiku apie smurtą, matomą per televiziją.
 5. Aptarkite smurtinius kompiuterinius žaidimus, netinkamus įvykius kieme.
 6. Paaiškinkite, kokias pasekmes sukelia smurtas.
 7. Pamokykite, kaip vaikas gali spręsti problemas.
 8. Pagirkite, jeigu konfliktines situacijas jūsų vaikas išsprendė nepanaudodamas smurto.
 9. Pamokykite vaiką, kaip savo pyktį išreikšti tinkamu būdu.
 10. Paaiškinkite, kad pykčio rodymas, mušant ar įžeidžiant kitus, yra netinkamas būdas.
 11. Parodykite vaikui savo pavyzdžiu (kai jūs, kaip tėvas ar mama, supykstate), kaip galima pyktį išreikšti tinkamu būdu (pasakant žodžiais „aš pykstu“, padaužant į pagalvę, padarant 20 pritūpimų ir pan.).
 12. Padėkite vaikui suprasti, kad žmonės gali skirtis savo išvaizda, gali turėti kitokią nuomonę.
 13. Pastebėkite, jeigu vaikas pradėjo elgtis keistai. Gal jis pradėjo dažniau pykti, gal pradėjo nebesutarti su savo draugais ar bendraklasiais, gal pasidarė žiaurus su gyvūnais.
 14. Padėkite vaikui, pasitarkite su jums patikimu žmogumi jūsų aplinkoje (psichologu, pedagogu, gydytoju ar pan.).
 15. Nuolat bendraukite su vaiku, prašykite, kad vaikas jus visada informuotų, kur jis yra, ką jis daro.
 16. Susipažinkite su vaiko draugais.
 17. Jei matote, kad vaiko draugai netinkamai elgiasi, aptarkite tai su vaiku.
 18. Dalyvaukite mokyklos gyvenime. Apsilankykite įvairiuose renginiuose, nuolat stebėkite, kaip vaikui sekasi atlikti namų darbus.
 19. Reguliariai teiraukitės klasės mokytojo, kaip sekasi jūsų vaikui.
 20. Dalyvaukite tėvų susirinkimuose.
 21. Prašykite, kad mokykla įtrauktų vaiką į neformaliąją veiklą po pamokų.
 22. Tapkite bent kartą metuose savanoriu. Suorganizuokite tėvų – mokinių diskusiją apie smurtą mokykloje.
 23. Jeigu matote, kad kiti Jums pažįstami tėvai nepadedą savo vaikams spręsti smurto problemų, padėkite jiems, nesmerkite už netinkamą elgesį.
 24. Mokėkite argumentuotai apginti savo nuomonę.
-

Žemaičių Naumiesčio mokyklos-darželio
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo mokykloje-darželyje tvarkos aprašo
5 priedas

REKOMENDACIJOS MOKINIAMS

KAIP REAGUOTI Į PATYČIAS?

1. Būk draugiškas su mokiniu, kuris patiria patyčias.
 2. Parodyk jam, kad tu matai, kas su juo vyksta ir, kad tai, tau tikrai rūpi.
 3. Pasirūpink juo.
 4. Pasistenk dažniau būti su juo, nes priekabiautojui bus sunkiau tyčiotis, kai skriaudžiamasis bus ne vienas.
 5. Paragink mokinį, kuris patiria patyčias, pasipasakoti kam nors: mokytojui, pedagogui, suaugusiajam žmogui, kuriuo jis pasitiki.
 6. Papasakok apie tai, ką matei kitiems. Kartais mokiniai, patiriantys patyčias, patys nedrįsta niekam pasakoti, nes bijo, kad jais nepatikės, bijo smurtautojo keršto.
 7. Atmink, kad priekabiautojas taip pat dažnai bijo, kad kas nors sužinos apie tai, kas vyksta.
 8. Nesityčiok, nors taip elgiasi tavo draugai.
 9. Nesityčiodamas tu parodysi, kad galima elgtis kitaip.
-

Žemaičių Naumiesčio mokyklos-darželio
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo mokykloje-darželyje tvarkos aprašo
6 priedas

BENDRUOMENĖS REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS

ĮVYKUS PLANAS

PASTEBĖJUS AR ĮTARUS SMURTA, PATYČIAS:

1. Bet kuris mokyklos-darželio darbuotojas nedelsiant reaguoja ir stabdo patyčias.
 2. Apie įvykį praneša VGK pirmininkui, socialiniam pedagogui.
 3. VGK pirmininkas ir socialinis pedagogas skubiai aiškinasi situaciją, kalbasi su mokiniais, jų tėvais.
 4. Pildo formą (Priedas Nr. 1) patyčių registracijos žurnale.
 5. Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, socialinis pedagogas, mokytojas:
 - 5.1. Imasi spęsti patyčių ar smurto situaciją, bendrauja su patyčių dalyviais, jų tėvais;
 - 5.2. Esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja VGK komisijos sušaukimą, kuri informuoja, mokyklos-darželio direktorių, numato veiksmų planą ir imasi spęsti patyčių ar smurto situaciją.
-